

Handläggare: Anneli Hilmerzon
Telefon: 08-508 24 040

Underlag för budget 2014 med inriktning 2015 och 2016 Skärholmen stadsdelsnämnd

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar följande:

1. Underlag för budget 2014 med inriktning 2015 och 2016 godkänns.
2. Omedelbar justering.

Kerstin Sandström

Stadsdelsdirektör

Anneli Hilmerzon

Administrativ chef

Sammanfattning

Förvaltningens förslag utgår från stadens övergripande inriktningsmål och Vision 2030. Förslaget beskriver bland annat trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor och demografiska förändringar samt effekterna av dessa och eventuella åtgärder. I ärendet redovisar förvaltningen strategiska satsningar och prioriterade frågor under de kommande tre åren.

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska plan för ekonomin för en period av tre år tas fram. Planen ska baseras på stadens vision 2030. Under respektive inriktningsmål ska de strategiska satsningarna anges i punktform och under verksamhetsområden ska en övergripande och sammanfattande analys av verksamheten redovisas för de kommande åren.

Ärendet

Ärendet har tagits fram i samarbete med förvaltningsledningen och medarbetare vid samtliga avdelningar.

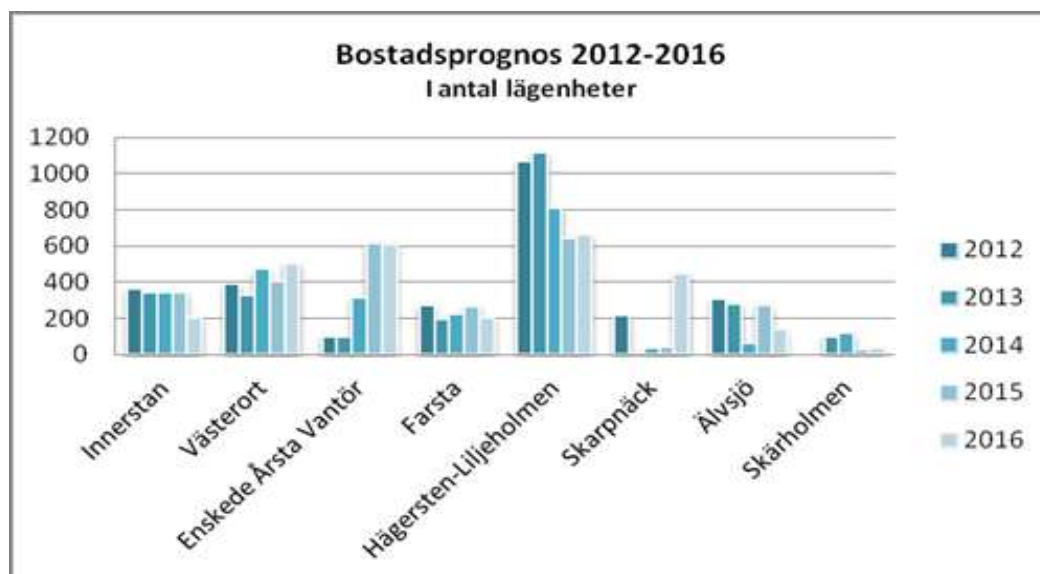
Ärendets beredning

Ärendet inrapporteras i ILS-webb senast den 22 mars. De fackliga organisationerna informeras den 11 april.

1. Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Skärholmens stadsdelsnämnd har vid flertalet tillfällen tidigare uttryckt oro över det låga bostadsbyggandet i Skärholmens stadsdelsområde, som framförallt beror på låg genomförandegrad av de projekt som markanvisas. Fram till 2016 har den prognostiserade befolkningsökningen i Skärholmen beräknats till jämförelsevis låga 3,09 %. Det motsvarar 850 personer vilket är den lägsta ökningen i antal bland Stockholms stadsdelar. Liksom för övriga delar av staden är den övervägande andelen av den prognostiserade befolkningsökningen beroende av att nybyggnation sker enligt prognos. Prognosen i sig är alltså låg, men den utgår också från läget för byggprojekt så som det såg ut före sommaren 2012. Förvaltningen kan konstatera att sedan dess har flertalet projekt utgått och andra fördröjts och kan redan nu se att prognosen är felaktig. Förvaltningen måste därför i praktiken räkna med att ingen nämnvärd befolkningsökning kommer att ske i Skärholmen under planperioden.

Nedan visas bostadsprognosen i snitt för innerstaden och västerort samt prognos för respektive stadsdel i Söderort.

Resultatet av det låga bostadsbyggandet blir att Skärholmen inte har del i den kraftiga befolkningstillväxten som Stockholms stad står inför och som är en förutsättning för utvecklingen av framtidens stad. I Skärholmen finns outnyttjade resurser för att möta behovet av bostäder, samtidigt som ett utökat bostadsbyggande kan förväntas lyfta hela Skärholmens stadsdelsområde och stärka förutsättningarna för en väl fungerande, trygg och inbjudande stadsdel för dagens och framtidens invånare. En kontinuerlig bostadsproduktion som främjar stadsmiljö och funktionsblandning skulle tilltala fler människor med olika preferenser och förutsättningar

att flytta till stadsdelsområdet. Samtidigt skulle det för dagens invånare innebära en mer varierad bostadsmarknad och förbättrade möjligheter att bo kvar inom stadsdelsområdet. En blandning av bostäder och verksamheter i olika former, är också en förutsättning för att stadsdelsområdet ska vara intressant för lokalisering av företag och investerare.

1.1 Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Nedan anges i punktform strategiska satsningar för att förverkliga kommunfullmäktiges inriktningsmål under planperioden.

- Utökat bostadsbyggande med blandad funktionalitet för ett attraktivt och växande stadsdelsområde med en stabil befolkningsstruktur.
- Genom fortsatta och nya samarbeten och projekt med föreningsliv, fastighetsägare arbetsmarknadens parter och andra aktörer arbeta för en ren och trygg närmiljö.
- Fortsatta satsningar för att marknadsföra områdets friluftsliv och naturområden.
- Genom byggnation och förbättrad kommunikation stärka sambandet mellan Skärholmen och Kungens Kurva.
- Särskild fokus läggs på att korta bidragstiden för barnfamiljer och minska långtidsberoendet av ekonomiskt bistånd.

1.2 Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras

Nedan anges i punktform strategiska satsningar för att förverkliga kommunfullmäktiges inriktningsmål under planperioden.

- Öka medarbetarnas kunskap kring mat och måltidssituationen inom hemtjänsten och Sätra vård- och omsorgsboende.
- Stärka vård- och omsorgspersonalens kunskaper i det svenska språket.
- Utveckla boendestöd och stödboendeverksamheten till att omfatta yngre och äldre med psykiatriska och neuropsykiatriska diagnoser.
- Motivera föräldrar att delta i olika former av föräldrastöd för att stärka föräldrarollen genom bland annat föräldraträffar, KOMET och "Alla Barn i Centrum" (ABC-träffar).
- Öka andelen anställda förskollärare.
- Öka föräldrars nöjdhet inom förskolan.
- Utredda hur förvaltningen kan tillgodose behovet av omsorg för yngre personer med en demenssjukdom.
- Utveckla arbetet mot våld i nära relation där både den våldsutsatte och den våldsutövande ska erbjudas stöd och hjälp.
- Aktivt arbeta med unga vuxna i riskzonen för utanförskap.
- Utveckla rekryteringsprocessen för att säkerställa att rätt kompetens anställs utifrån brukarnas och verksamheternas behov

1.3 Stadens verksamheter är kostnadseffektiva

Nedan anges i punktform strategiska satsningar för att förverkliga kommunfullmäktiges inriktningsmål under planperioden.

- Utveckla förvaltningens arbete med uppföljning och analys.
- Anpassa verksamheternas omfattning efter behov samt matcha utbudet mot efterfrågan inom framförallt äldreomsorgen och förskolan.
- Ledarskapet som är en nyckelfaktor utvecklas med fokus på mål, uppföljningar och analys av resultat

2. Nämndens verksamhetsområde

Befolkningsprognos SWECO

	2012*	2013	2014	2015	2016	Förändring i antal 2012-2016
0-5 år	2954	2981	3007	2973	2951	-3
6-15 år	4229	4333	4420	4509	4604	375
16-19 år	1935	1876	1820	1795	1792	-143
20-44 år	12876	12957	13194	13229	13251	375
45-64 år	7986	8044	8130	8207	8260	274
65-79 år	3389	3388	3401	3406	3392	3
80-w	1490	1468	1462	1452	1460	-30
Totalt antal:	34859	35045	35436	35570	35709	850

* För 2012 gäller faktiska siffror. För 2013-2016 gäller Prognos 12 SWECO, som bygger på den faktiska befolkningen 2011-12-31.

Enligt prognosen förväntas Skärholmens befolkning öka med 850 personer fram till 2016, förutsatt att bland annat SWECOs tolkning av stadens lägesrapport om bostadsbyggandet infaller. Som nämnt tidigare har förvaltningen konstaterat att bostadsbyggande inte kommer ske i prognostiserad takt och därmed kommer heller inte befolkningsökningen om 850 personer att bli verklighet.

2.1 Förskoleverksamhet

Under perioden kommer enligt prognosen antalet barn 1-5 år att minska. Skärholmen har stora förskolor med upp till fem avdelningar och kan snabbt anpassa antalet avdelningar och förskoleplatser efter behov. Skärholmens förskolor är därmed mycket flexibla och har god beredskap att både öppna och stänga avdelningar.

Strategiska frågor under perioden kommer att vara ökad andel förskollärare, föräldrastöd och ökad föräldranöjdhet. Föräldrar ska erbjudas föräldrastöd i olika former för att stärka föräldrarollen i bland annat föräldraträffar, KOMET och ”Alla Barn i Centrum” (ABC-träffar). En särskild satsning på att visa förskolans arbete för föräldrarna kommer att genomföras, detta för att öka föräldrars nöjdhet med

förskolan. I den kommunala förskoleverksamheten i Skärholmen finns många barn i behov av särskilt stöd. För att kunna erbjuda en förskola på lika villkor för alla barn samt ge barn i behov av särskilt stöd bästa förutsättningar och förberedelse inför sin skolgång kommer bland annat en satsning att ske på kompetenshöjande insatser för personalen.

Barnen ska ges goda möjligheter och uppmuntras att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål. Barnlitteratur ska fortsätta finnas på olika språk i förskolorna. Personalen ska ge barnen goda kost-, rörelse- och utomhusvanor genom ett medvetet förhållningssätt. För att öka andelen förskollärare erbjuds barnskötare även kommande period utbildning till förskollärare. Förskolorna fortsätter att ta emot lärarstudenter från högskolan i den verksamhetsförlagda utbildningen vilket är ett viktigt led i att rekrytera förskollärare. Stadens satsning "förskolelyftet" fortsätter för all personal fram till och med 2014. Förvaltningen kommer även undersöka och genomföra ytterligare åtgärder för att behålla de förskollärare som finns samt attrahera fler förskollärare till Skärholmens förskolor.

2.2 Verksamhet för barn och unga

Enligt prognosen kommer antalet barn 6-15 år att öka med 375 under åren 2012-2016. Antalet ungdomar 16-19 år kommer att minska med 143 för samma period. För att kunna möta ett förändrat behov utifrån befolkningsunderlaget behöver verksamheten vara flexibel och lägga resurser där de behövs och erbjuda en meningsfull och drogfri verksamhet för att undvika social oro.

2.3 Kultur och föreningsverksamhet

En föreningsamordnare arbetar deltid för att utveckla samverkan mellan nämnd, förvaltning och föreningsliv och stärka den sociala infrastrukturen i stadsdelen. Ett föreningsregister uppdateras årligen och finns på hemsidan. Flera av stadsdelens lokaler används under kvällstid och helger av föreningar. Förvaltningen planerar för återkommande evenemang såsom "127 Sommar- och vinterfestivalerna", Skärholmsdagen, nationaldagsfirandet med mera i samverkan med föreningar och andra aktörer. Förvaltningen jobbar för att sommar- och vinterfestivalerna i framtiden ska kunna drivas helt av föreningslivet.

Förvaltningen kommer att utveckla samarbetet med ungdomsrådet "Ung 127", som är en fristående ideell förening, i syfte att ge ungdomar möjlighet till inflytande och delaktighet i samhällets demokratiska arbete.

2.4 Äldreomsorg

Behovet av vård och omsorgsboende förväntas att minska medan hemtjänst insatserna förväntas att öka under planperioden. Ökningen behöver analyseras utifrån förvaltningens befolkning och åldersstruktur. Ett ökat kvarboende kan komma att innebära förändrade satsningar och omfördelning av resurser avseende kompetens och personalförsörjning.

2015 planeras ansvaret för hemsjukvården i ordinärt boende att överflyttas från landstinget till kommunerna. Detta förutsätter såväl planering som aktiva insatser för att överföringen ska bli så optimal som möjligt och att patientsäkerheten är förenlig med en god vård.

En översyn av ersättningsnivåerna inom vård- och omsorgsboende pågår och en förändring beräknas träda i kraft från 1 januari 2014. De indikationer som hitintills redovisats pekar på en snittkostnad som baseras på hur det ser ut totalt i staden. Denna snittkostnad är idag högre än den kostnad som Skärholmen har. Beroende på hur det nya ersättningssystemet kommer att bli kan det ge ökade kostnader för stadsdelen.

Andelen yngre personer med en demenssjukdom tros fortsätta att öka inom perioden och en planering är påbörjad för hur förvaltningen ska kunna matcha efterfrågan.

Sätra vård- och omsorgsboende kommer att utbilda samtliga medarbetare i den så kallade Silviahemscertifieringen vilket förväntas kunna ge brukarna en individuell och personcentrerad vård och omsorg. När samtliga medarbetare är utbildade kommer Sätra vård- och omsorgsboende att profilera och marknadsföra sig som ett Silviahemscertifierat boende för att nå en så bred målgrupp som möjligt.

Satsningen för att öka medarbetarnas kunskap kring bra mat och måltidssituationer kommer fortsätta såväl inom hemtjänsten som på Sätra vård- och omsorgsboende.

Sätra vård- och omsorgsboende inventerar löpande antalet tomma platser i förhållande till efterfrågan och omstrukturerar sin verksamhet i takt med att behov förändras.

2.5 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Antalet barn- och ungdomar med neuropsykiatrisk diagnos ökar vilket ställer krav på ökad samverkan mellan socialtjänst, landsting och skola.

Det kommer att finnas behov av boendestöd för äldre över 65 år, men även för yngre, med psykiatriska och neuropsykiatriska diagnoser samt för dem som inte behöver vanlig hemtjänst. Förvaltningen avser att se över möjligheterna att utöka stödboendeverksamheten med sikte på dessa grupper. Samtidigt kommer möjligheten att samla den socialpsykiatriska kompetensen att undersökas.

Under perioden kommer satsningar på kunskaper i det svenska språket att genomföras. Det kan konstateras att medarbetarnas kunskapsnivåer är ojämna idag samtidigt som allt större krav ställs både avseende kontakt med brukare men också i dokumentation och rapportöverföring.

Behovet av fler gruppboendestäder bevakas vid varje nyproduktion av bostäder i stadsdelen. Efterfrågan på serviceboende väntas öka jämfört med gruppboendestäder. För att förvaltningen ska kunna tillmötesgå det behovet behövs ersättningssystem som ger ekonomisk hållbarhet i verksamheten.

Förvaltningen har beställt nybyggnationer av LSS-bostäder för att ersätta de bostäder som idag inte är fullvärdiga. Nybyggnadsprojekten är ännu inte påbörjade vilket beror på den osäkerhet som sedan flertalet år råder i stadsdelsområdet gällande genomförande av byggprojekt. Det planerade byggprojektet vid Sättra stall är ett av dessa. Svenska Bostäder har drivit projektet men skall nu lämna över till Stockholms hem i och med omorganisationen av de kommunala bostadsbolagen. Svenska Bostäder har inte signerat markanvisningsavtalet med exploateringskontoret och förvaltningen känner stor oro för att projektet skall försenas eller i värsta fall gå i stå till följd av detta.

Arbetsätt och uppföljningsmetoder som används i verksamheterna behöver förändras och förbättras. Under kommande år kommer satsningar göras för att implementera evidensbaserad praktik och resultatbaserad styrning med fokus på självständighet och delaktighet för våra brukare.

2.6 Individ och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Vid årsskiftet 2012/2013 bodde i stadsdelen 9 118 barn och unga i åldrarna 0-19 år, varav cirka 420 (4,6 %) just nu är aktuella för utredning eller olika former av behandlingsinsatser. Vuxna från 20 år var 25 741 personer, varav ca 400 är aktuella inom vuxenheten och socialpsykiatri (1,6 %).

Under de kommande åren ska socialtjänsten implementera och utveckla arbetet med en evidensbaserad praktik och resultatbaserad styrning med fokus på brukarnytta. Samverkan mellan beställare och utförare behöver stärkas för att öka kvalitet och effektivitet. Tillsynen av privata och kommunala utförare ska säkerställa att beslutade insatser ger önskat resultat.

En strategisk fråga kommer att vara fortsatta åtgärder för en budget i balans med bibehållen kvalitet i insatserna. Förvaltningen behöver förbättra samarbetet med landstinget för att komma överens om insatser och kostnadsansvar för barn och unga med behov av psykiatrisk vård. En fortsatt satsning görs på att arbeta mot våld i nära relationer samt mot ungdomskriminalitet, där snabba reaktioner är ledstjärnan. De kommande åren ska fokus ligga på att införliva arbetssättet med sociala insatsgrupper i den ordinarie verksamheten. Samarbetet mellan skola och socialtjänst ska stärkas när det gäller barn som placeras utanför hemmet. Skärholmen kommer att medverka i stadens projekt SkolFam, för att stärka familjehemsplacerade barns skolgång.

Ett viktigt utvecklingsområde är unga vuxna som saknar sysselsättning och där stora risker finns för utanförskap och missbruk. Behov finns av en ny översyn av vilka unga som är aktuella inom olika verksamheter för att komma fram till hur vi inom socialtjänsten ska samordna insatser och använda befintliga resurser på bästa sätt.

Arbetet med att konsolidera och utveckla kvalitetssystemet inom socialpsykiatri kommer att fortsätta för att bättre kunna se måluppfyllelse hos brukarna.

2.7 Stadsmiljöverksamhet

Park- och barmarksskötsel utförs i egen regi, vilket under de senaste åren visat sig vara mycket effektivt både ur kostnadssynpunkt och för utförande genom snabba insatser. Förvaltningen räknar med att kunna behålla en bra kvalitet och låga kostnader. Behoven av upprustning och ombyggnation av dammar, trappor och gångvägar i stadsdelsområdet kvarstår, och därmed även behovet av ökade resurser till stadsmiljöverksamheten under planperioden. Även Miljöförvaltningens krav om badvattenprofilerna, som ska tas fram för strandbaden, kommer att innebära fortsatt ökade kostnader.

Förvaltningen anser att ansvaret för hantering av Stockholmsvärdarna borde ligga på stadsdelsnämnden i samarbete med Jobbtorget. Detta för att öka effektiviteten både i hantering och i utförande.

Under de senaste åren har förvaltningen tillgänglighetsanpassat och utvecklat naturområdet i Skärholmen. Förvaltningen avser även verka för genomförande av åtgärder enligt "Tillgänglighetsplan för Skärholmens stadsdelsområde".

2.8 Ekonomiskt bistånd

Skärholmen är en av de stadsdelar där bidragsberoendet är högt (4,94 %) jämfört med stadens snitt om 2,07 %. Under planperioden förväntas en svag tillväxt i ekonomin vilket kommer att speglas i arbetsmarknadsläget. Det försvårar för grupper som har lägre utbildning, svagare hälsa och/eller bristande kunskaper i svenska språket att finna eller behålla egen försörjning. Oro finns även för att antalet bidragsberoende kommer att öka de kommande åren, då nyanlända efter två år inte längre omfattas av etableringsreformen och en stor andel inte lyckats få ett arbete.

Under planperioden läggs särskilt fokus på att korta bidragstiden för barnfamiljer och minska långtidsberoendet av ekonomiskt bistånd.

Korta bidragstider för barnfamiljer ökar möjligheten till en trygg uppväxt för barn och unga. Barn i familjer med ekonomiskt bistånd ska ges möjlighet att fullfölja sin skolgång för att minska risken för att de själva blir bidragsberoende som vuxna.

Bostadslöshet kommer fortsatt försvåra för familjer att klara sin egen försörjning. Förvaltningen har startat en verksamhet som omfattar stödboende, jourhemsboende och arbetsmarknadsåtgärder. Verksamheten bidrar till att minska kostnaderna för placeringar på hotell och andra boenden.

Verksamheten intensifierar tillsammans med konsulterad läkare arbetet med att de klienter som helt saknar arbetsförmåga ska beviljas sjukersättning eller påbörja arbetsträning.

Det stadsövergripande arbetet som grundlagts i arbetet med "En väg in" fortsätter. Målet är att alla individer i behov av stöd snabbt ska få en ingång till socialtjänsten, och att deras ärende ska handläggas på ett likställigt och rättsäkert sätt.

2.9 Arbetsmarknadsåtgärder

Socialtjänsten ska i enlighet med arbetslinjen stödja sökande av ekonomiskt bistånd till att bli självförsörjande genom arbete eller studier. Förvaltningen satsar på nya arbetssätt med särskilt fokus på långtidsberoende. En viktig fråga att sträva mot är en ökad utbildningsnivå framför allt bland kvinnor, för att på lång sikt minska arbetslöshet och utanförskap. Forskning visar att mammornas utbildningsnivå har en stor betydelse för barns framtida utveckling och hälsa.

Förvaltningen medverkar i test och utveckling av det initiala bedömningsinstrumentet, där syftet är att förbättra förvaltningarnas möjligheter att anpassa insatser, stöd och krav så att de stärker de sökande att leva ett självständigt liv.

Förvaltningen fortsätter att satsa på feriearbete för ungdomar som ger många positiva effekter. Ungdomarna får sitt kanske allra första jobb och en erfarenhet av arbetslivet. Särskilt viktigt är det för ungdomar med särskilda behov som ofta har svårare än andra att ordna jobb på egen hand. De får också meningsfull sysselsättning under lovet. Den andra prioriterade gruppen är ungdomar med sociala problem eller de som har arbetslösa föräldrar. Att få erfarenhet av ett feriejobb kan vara den avgörande faktorn för att få intresse för fortsatta studier. Stadens möjligheter för framtidens rekrytering ökar också.

Målet att ge fler och fler ungdomar feriearbeten är mycket positivt men förvaltningen närmar sig taket för det antal meningsfulla sommarjobb som kan anordnas inom förvaltningens egen verksamhet.

2.10 Övrigt

Stadsdelen kommer att ha starkt fokus på kompetensförsörjning. Bland annat kommer det nyligen framtagna verktyget för bemannings- och kompetensplanering att integreras i enheternas och avdelningarnas planering. I syfte att säkerställa att rätt medarbetare anställs till stadsdelen kommer förvaltningen att ytterligare kvalitetssäkra rekryteringsprocessen. Bedömningen är att det idag inte finns ett omfattande behov av omställning under planperioden.

En mera utvecklad och verksamhetsnära målstyrning kommer att genomföras. En viktig utgångspunkt i detta arbete är ett utvecklat ledarskap och medarbetarskap. Arbetsätt ska utvecklas som bygger på ett ökat ansvar hos den enskilde medarbetaren till gagn för verksamhetens utveckling.

Fortsatta insatser genomförs i syfte att erbjuda ofrivilligt deltidsanställda utökad sysselsättningsgrad.

Då stadens mål för sjukfrånvaro ännu inte uppnåtts kommer stadsdelen även kommande planperiod att ha fortsatt fokus på systematiska åtgärder i syfte att minska frånvarotalen. I slutet av 2012 var sjukfrånvaron totalt 5,76 %.

Stadsdelen strävar efter ökad mångfald i arbetsgrupper. För att på lång sikt få fler män intresserade av arbete inom barnomsorgen kommer förskolan att satsa på att rekrytera unga män till feriearbete inom förskolan.

Förvaltningen ser ett stort behov av centralt stöd för att utveckla redskap för individuppföljningar på aggregerad nivå i de olika verksamhetssystemen.

3. Sammanfattande ekonomisk analys

Förändringar under perioden

Förvaltningen arbetar aktivt med att anpassa verksamheten och utnyttja resurserna på ett effektivt sätt. Förvaltningen avser att öka medarbetarnas kunskap om budgethållning och uppföljning. Förändringar ska kontinuerligt analyseras och ligga till grund för eventuella åtgärder.

Den osäkerhet som råder kring nybyggnation i området innebär att befolkningsförändringar behöver följas nogsamt för att förvaltningen ska kunna vidta åtgärder i tid. Inom förskolan där kostnaderna för lokaler ökar med 2,8 mnkr under planperioden krävs kreativa lösningar då barnantalet inte ökar.

Lågkonjunktur kan komma att märkas i ökad arbetslöshet och kan ge ett ökat behov av försörjningsstöd. Osäkerhetsfaktorer inför 2014 utöver detta är pris- och löneökningar, kostnader för sjukfrånvaro samt förändringar i efterfrågan på förvaltningens verksamheter. Kostnader för vård och behandling är ytterligare en faktor som kan påverka stadsdelens kostnader.

3.1 Drift

Ekonomiska förutsättningar

Bokslutet för 2012 uppgick till netto 987,1 mnkr där engångskostnader om ca 13 mnkr ingår. Ramen för 2013 är 989,3 mnkr visar en ökning om 2,2 mnkr. Stadsdelen har en stor andel av verksamheten i egen regi vilket gör att 44 % av totala kostnaderna är personalkostnader. Köp av verksamhet utgör 33 % och lokaler 7 %. De viktigaste kostnadsförändringarna under planperioden är lönerörelsen och prisökningarna av köpt verksamhet. Båda delarna, 77 % av våra kostnader, är merparten beroende av fattade beslut i centrala staden (till exempel pengsystemet). Med givna budgetförutsättningar ska förvaltningen klara av kostnadsökningen och tillgodose de ökande kvalitetskraven på våra verksamheter. Det ställer stora krav på förvaltningen med att anpassa verksamheterna inom den givna ekonomiska ramen och att prioritera kärnverksamheten i sitt arbete. En ökad lokalkostnad inom förskolan ställer höga krav på effektivitet då barnantalet inte antas förändras under planperioden.

Resultatdispositioner

Bokslut 2012 visade ett underskott om -23,7 mnkr före och -20,5 mnkr efter resultatöverföring. Till 2013 tog resultatenheterna med sig ett överskott om 2,4 mnkr, där 2,3 mnkr avser förskoleverksamheten och 0,1 mnkr äldreomsorgen.

Driftkostnadskonsekvenser av investeringar

För anläggningstillgångar ökar kapitalkostnader i form av avskrivningar och internränta under perioden 2013-2016 från 5,7 mnkr till 6,3 mnkr. Det blir konse-

kvensen av nyinvesteringen Västerholmsstråket och vid beslut, investeringen för Idlekens parklek och Stångholmsparken. Kapitalkostnader för maskiner och inventarier som anskaffats genom anslaget för investeringar påverkar verksamhetens egen budget och ska finansieras inom ramen. Drift av nya parkinvesteringar ska skötas av ordinarie verksamheten för stadsmiljö i egen regi. Vi beräknar ingen kostnadsökning för det.

3.2 Investeringar

Investeringar i parker och grönområden

Under 2013 väntas Puckelbollplanen i Västerholmsstråket färdigställas till en kostnad av cirka 4 mnkr. Investeringsbehovet för resterande delar av Västerholmsstråket, som planeras bli ett aktivitetsstråk tillsammans med Vårbergs Idrottsplats, är 5 mnkr för 2014-2015. Vidare investeringar under planperioden är 7 mnkr för ombyggnation av Idlekens parklek med start 2015 samt 6,3 mnkr för motsvarande åtgärd av Stångholmsparken med start 2016.

Upprustningen av Vårbergs Idrottsplats är fördröjd vilket förvaltningen vill uttrycka sin oro kring. Det är ett bakslag för idrottsverksamheten i Skärholmen som har ett stort behov och motverkar syftet med investeringen i Västerholmsstråket.

I sitt beslut om upprustning skriver kommunstyrelsen att det framgår tydligt att det finns ett stort renoveringsbehov av anläggningen då inga större renoveringar gjorts på närmare 30 år. En renovering skulle också möjliggöra en utveckling av idrottsplatsens verksamhet samt att det ska kunna fortsätta vara en samlingspunkt i området.

Förvaltningen föreslår att staden ser över rutiner om hur parkinvesteringar hantearas i stadsdelsnämnderna. Nämnderna som har ansvar över ekonomi och drift har idag liten möjlighet att påverka investeringens utförande och kostnadsutveckling som ligger på trafikkontoret som har kompetens för upphandling och utförande men inte det ekonomiska ansvaret. Förvaltningen anser att budgetansvar bör ligga där kostnaderna kan påverkas i det här fallet hos Trafikkontoret, däremot ska driften ligga kvar i varje förvaltning.

3.3 Betydande projekt som inte är investeringar

Förvaltningen har inte några betydande projekt som inte är investering.

4. Övriga redovisningar

Taxor och avgifter

Förvaltningen har inga egna taxor och avgifter.

5. Lokalförsörjningsplan

5.1 Inledning

En mycket viktig fråga för förvaltningen är de lokalstrategiska frågorna. I dessa frågor ingår ekonomi, om - och nybyggnation, säkerhets- och underhållsfrågor, lokalbehovsanalyser med mera. Förvaltningens bedömning är att det är svårt att påverka kostnaderna vid både ombyggnad och nybyggnad eftersom det är fastighetsägaren som huvudsakligen styr kvalitetskraven. Då förvaltningen är bunden av upprättade ramavtal är det slutligen de enskilda förvaltningarna och eller brukarna som får betala. Eftersom behoven av lokaler och dess utformning skiftar under ganska korta tidsperioder så anser förvaltningen att lokaler bör byggas mer flexibelt för att kunna nyttjas av olika verksamheter under sin livslängd. Förvaltningen anser att en ökad samverkan med andra förvaltningar, exempelvis utbildningsförvaltningen, är viktigt för ett effektivt lokalutnyttjande.

Lokalförsörjningsplanen utgår från den localsituation som råder per den 1 mars 2013. Redovisning av förändringar i lokalbeståndet gäller hela perioden 1 mars 2013 till och med 2016.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra faktorer som förändrar behovet av lokaler

Förskoleverksamhet

	2012*	2013	2014	2015	2016	Förändring i antal 2012-2015
Antal barn 1-5 år	2484	2488	2514	2486	2470	-14

* För 2012 gäller faktiska siffror. För 2013-2016 gäller Prognos 12 SWECO, som bygger på den faktiska befolkningen 2011-12-31.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Behovet av servicebostäder tros öka under perioden. Det finns en svårighet i att matcha behovet då efterfrågan är större än tillgången, samtidigt som det byggs få nya servicebostäder. När det gäller gruppboendestäder kommer efterfrågan vara större än tillgången.

Individ och familjeomsorg

Bostadssituationen i Stockholm kännetecknas av bostadsbrist. En central fråga är förvaltningens möjligheter att få försöks- och träningslägenheter som tilldelas via bostadsförmedlingen. Efterfrågan på lägenheterna är större än tillgången, det är också ont om små lägenheter som efterfrågas då många ensamhushåll står i kön.

Äldreomsorg

Behovet av vård- och omsorgsboende förväntas minska medan behovet av hemtjänst förväntas öka. Stadens valfrihetsreform som innebär att den äldre själv väljer var han/hon vill bo kan påverka efterfrågan av tjänster inom äldreomsorgen.

Administrativa lokaler

Förvaltningen har till 2013 genomfört effektivisering av de administrativa lokalerna genom att samla flera verksamheter och administrationen i en byggnad. Fortsatt arbete för effektivisering av administrativa lokaler pågår under perioden.

5.3 Kapacitet

Förskoleverksamhet

Förvaltningen har för närvarande 27 förskolor med 90 avdelningar samt en dagbarnvårdare. Antal inskrivna barn var totalt 1449 den sista februari 2013. Skärholmen har stora förskolor där antal avdelningar snabbt kan anpassas efter behovet. Stadsdelsförvaltningen har hittills uppfyllt barnomsorgsgarantin.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

I stadsdelen finns det tolv gruppbofasta med i genomsnitt sex lägenheter per gruppbofastad. Samtliga befintliga gruppbofasta är fullbelagda, totalt bor 78 brukare i stadsdelens gruppbofasta.

Individ och familjeomsorg

Förvaltningen har tre gruppbofasta och ett stödboende samt 68 försöks- och träningslägenheter. Boende Sättagårdsvägen 8 har 25 lägenheter/rum.

Äldreomsorg

Äldreomsorgen har Sättra vård- och omsorgsboende med totalt 121 platser med heldygnsoomsorg för personer med demenssjukdom samt ett profilboende för personer med frontallobsdemens, ett för personer med Chorea Huntington och en enhet för personer med kognitiv svikt.

Administrativa lokaler

Alla administrativa lokaler finns i nuläget på Bodholmsplan 2 tillsammans med ett antal verksamheter. Lokalytan är totalt 5 435 kvm.

Övriga lokaler

Förvaltningens lokaler för parkverksamhet måste under perioden omlokaliseras på grund av att nuvarande lokaler skall rivas och ersättas med studentbofasta.

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

Förskola

Förskolan Vårholmsbackarna 114 har återuppbyggts från fyra till fem avdelningar och flyttade in i nya lokaler i januari 2013. Förskolan Stångholmsbacken 97 återuppbyggs från fyra till fem avdelningar och flyttar in i nya lokaler i slutet av 2013. Förskolan Frimurarvägen 7 återuppbyggs från två till fem avdelningar och beräknas flytta in under 2014. Totalt har då fem nya avdelningar tillkommit under 2013-2014 vilket beräknas täcka behovet av förskoleplatser. Om den prognostiserade minskningen av barn i förskoleålder infaller finns planer på att avveckla förskolor med mindre lämpliga lokaler. Tillfälliga behovstoppar förväntas kunna lösas inom befintligt lokalbestånd.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Flera nybyggnadsprojekt för bostäder planeras att starta, det kommer att påverka stadsdelens lokalplanering de närmaste tre åren. Förvaltningen har anmält intresse om att bygga LSS-bostäder med totalt 36 lägenheter i sex aktuella planprojekt. Genomförs de planprojekt som planerats kommer alla LSS-bostäder i Skärholmen vara fullvärdiga lägenheter, samtidigt som ytterligare platser kommer att skapas. Den osäkerhet som sedan flertalet år råder i stadsdelsområdet gällande genomförande av byggprojekt försvårar dock förvaltningens och stadens lokalplanering för LSS-bostäder.

Individ och familjeomsorg inkl socialpsykiatri

En översyn pågår för att hitta mer ändamålsenliga lokaler för stadsdelens ungdomsmottagning.

Äldreomsorg

En avdelning på Sättra vård- och omsorgsboende har tomställts. Detta motsvarar 9 heldygnsoomsorgsplatser. Förändringen har genomförts utifrån att platserna varit svåra att belägga. Prognoserna pekar mot att platserna inte kommer att efterfrågas innevarande år. Därefter är det svårare att förutspå prognosen men om behovet ökar finns kapacitet och möjlighet för att öppna upp avdelningen igen. Det finns också en medvetenhet kring fortsatta anpassningar i form av etablering av annan verksamhet om utvecklingen fortsätter på samma sätt.

Hemtjänsten och assistansenheten har långtgående planer på en samlokalisering. Detta skulle leda till en högre tillgänglighet för brukarna och en bättre resursanvändning av ekonomiska medel samtidigt som samarbetet mellan de båda verksamheterna skulle stärkas.

Administrativa lokaler

Förvaltningen genomför under perioden mindre anpassningar och lokaleffektiviseringar utifrån rådande behov och efterfrågan på lokaler.

5.5 Kostnadsutveckling

Förskoleverksamhet

År	2013	2014	2015	2016
Hyra (tkr)	23 900	25 700	26 700	26 700

Lokalhyran är beräknad utifrån lokalsituationen per den 1 mars 2013 med tillägg för pågående och planerade lokalförändringar under planperioden. Den återuppbyggda förskolan Stångholmsbacken 97 beräknas tas i bruk i slutet av 2013. Hyran blir betydligt högre och blir synlig på årsbasis under 2014. Även den nya högre hyran för den återuppbyggda förskolan Frimuravägen 7 ingår i den ökade hyreskostnaden för 2014 från halvårsskiftet.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

År	2013	2014	2015	2016
Hyra (tkr)	11 030	11 251	11 476	11 705
Hyresintäkter (tkr)	-6 700	-6 834	-6 971	-7 110

Ökningen av lokalkostnaderna för stöd och service till personer med funktionsnedsättning har sin förklaring i indexuppräknings. I de fall nybyggnation påbörjas inom perioden kommer hyror och hyresintäkter att ändras.

Individ och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

År	2013	2014	2015	2016
Hyra (tkr)	13200	13464	13733	14008
Hyresintäkter (tkr)	4800	4896	4994	5094

Lokalkostnader för individ och familjeomsorgen kommer att öka något med indexuppräknings. Det pågår diskussioner om flytt av ungdomsmottagningen som kan leda till högre lokalkostnader. Ökningen mellan 2012 och 2013 beror på nya den lokalen på Sättagårdsvägen och att förvaltningen har hela kostnaden på boendestödslägenheterna och inte får tillbaka 18 % moms längre.

Äldreomsorg

År	2013	2014	2015	2016
Hyra (tkr)	20 980	21 400	21 828	22 264
Hyresintäkter (tkr)	-9 190	-9 374	-9 561	-9 753

Lokalkostnader inom verksamhetsområdet äldreomsorg kommer att öka med indexuppräknings under perioden. Under de förutsättningar att delar av Sättra vård- och omsorgsboendes lokaler tas i anspråk av annan hyresgäst kommer hyresintäkterna att öka.

Administrativa lokaler

Kostnaderna för de administrativa lokalerna har minskat för 2013-2015. Minskningen beror på hyresrabatter och kostnaderna planar ut från 2016. Förvaltningen fortsätter arbetet med effektivisering av lokaler.

Övriga lokaler

Förvaltningen genomför kontinuerliga anpassningar och lokaleffektiviseringar utifrån rådande behov och efterfrågan på lokaler.

5.6 Effektiviseringsmöjligheter

Förvaltningen ser över att samnyttja lokaler med olika verksamheter, såsom verksamhet för park- och arbetsmarknadsåtgärder.

Förskola

Skärholmen har stora förskolor med upp till fem avdelningar och kan snabbt anpassa antalet avdelningar och förskoleplatser efter behov. Skärholmen är på så sätt mycket flexibla och har god beredskap att både öppna och stänga avdelningar. De få kvarvarande förskolor med mindre yta kommer att sägas upp i takt med att vi bygger ut befintliga till större.

Individ- och familjeomsorg

Under 2012 har större delen av socialtjänsten samlokaliseras i en och samma byggnad för att minska kostnaderna för hyror samt möjliggöra samordningsvinster inom administrationen. En översyn kommer att göras av lokaler för resterande verksamheter inom socialtjänsten för att hitta mer ändamålsenliga lokaler samt minska kostnader.

Äldreomsorg

Sätra vård- och omsorgsboende anpassar platstillgången utifrån efterfrågan. Minskar efterfrågan tomställs avdelningar till förmån för annan verksamhet.

Administrativa lokaler

Under 2012 har förvaltningen gjort effektivisering av sina administrativa och verksamhetslokaler. Avdelningarna har flyttat ihop i samma byggnad. Detta har resulterat i minskade hyreskostnader om 1,8 mnkr/år i minst 3 år och därefter en låg hyreskostnad. Förvaltningen räknar även med samordningsvinster för det administrativa arbetet, till exempel receptionen. Arbetet med effektiviseringsåtgärder för de administrativa lokalerna fortsätter.

Under den kommande planperioden undersöker förvaltningen om flera verksamheter kan flytta in i samma lokaler där administrationen finns. I det fall kan kostnader som anpassning av lokaler och flyttkostnad samt tomgångshyra förekomma.

Det är en viktig åtgärd att säga upp lokaler som ska avvecklas i tid så att det blir så lite tomgångskostnader som möjligt.

5.7 Övrigt

Skärholmens stadsdelsförvaltnings lokalförsörjning genomsyras av att samtliga lokaler ska vara väl anpassade till respektive verksamhet och att lokalutnyttjandet ska vara resurs- och kostnadseffektivt. Därutöver ska samtliga lokaler vara tillgängliga för människor i livets alla skeenden och kunna nyttjas flexibelt vid förändringar av behov och verksamhet.

Stadsdelsförvaltningen efterfrågar en strategisk plan från staden över vilka som blir nya hyresgäster i de verksamhetslokaler som bland annat sägs upp av stadsdelen. Förvaltningen känner en oro då vissa av de lokalytor som sägs upp ersätts med verksamheter som kräver en större helhetssyn och gemensam strategi från staden, eftersom förvaltningen erfar att det skapar otrygghet bland boende i anslutning till lokalerna.

Bilagor

- Sdn 24 ekonomitabeller 2013